

Kmetijski list

Glasilno „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 25.—
pololetno 13.—
Posamezna številka 1.—

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase K 1.—
uradne razglase 1.50
reklame 2.—

Uredništvo in upravništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Oklic vsem našim tovarišem širom domovine.

Začela se je volilna borba, ki obeta biti zelo huda. Vse stranke nas napadajo, posebno gonjo pa vpirajo proti naši stranki „Slovenska ljudska (klerikalna) stranka“ s svojo „Kmeto zvezo“. Na najpogostejši in najnečastnejši način se napadajo naši voditelji, vodi se osebnih in stvarnih boj. Ne sliši se o napadih ne na komuniste in ne na socialiste, čeprav nastopajo ti javno zoper verska načela, se javno imenujejo brezverci in delajo proti krščanski vzgoji našega dobrega ljudstva.

Naša stranka stoji na verskem stališču in zagovarja krščansko vzgojo ter se bori samo proti zlorabljanju vere v strankarskopoliitične namene.

Našim pristašem se ne daje odveze, meče se jih iz spovednice in črni se jih na prižnicah. Nasprotniki prihajajo na naše shode, jih razbijajo in netijo na njih prepire, čeprav so v manjšini.

Tovariši! Mirno kri in kvišku srca! Samo na delo, na pošteno delo! Ne motite drugih strank pri njihovem delu na njih shodih! Ne prepričajte se z nasprotniki! Če vas nasprotniki napadajo, zapustite njihovo družbo in ne spuščajte se z njimi v prerekanja! Vaša poročila naj bodo stvarna in nepristranska! Označujte povsod bratski mir in ne sovražstva! Prijavite vsak primer protipostavnosti naših nasprotnikov, podprt z zadostnimi dokazi, našemu strankinemu tajništvu, ki bo nato vse primerno ukrenilo. Teh naših navodil se držite točno in verno! Če bodo pa protivne stranke vzlic našemu le stvarnemu in mirnemu nastopanju še dalje tako nastopale, kakor so začele, potem bomo pa tudi mi druga pota ubrali. Gubčev duh bo zavladal med nami in pod geslom „V boj za Staro pravdo!“ bomo premagali vse intrige in zapreke, vsa natolčevanja in vse laži.

Volilna borba.

V „Samostojni kmetijski stranki“ združeni kmetje se organiziramo iz staroveko-gospodarske potrebe. Mi nečemo več verjeti, ne poslušati nauka: Kmet ostani pri svojem plugu in motiki, ker politika je samo za gospoda! — Gospoda! Mi se zavedamo, da je tisti, ki je gospodar politike, gospodar našega žepa, naše zemlje, naše svobode. O tem hočemo poučiti vse kmete. Politika prihaja iz grške besede *polis*, kar znači po naše državo. Gospoda pa je znala to besedo napraviti za grozno strašilo priprostemu ljudstvu, ki naj misli, da je že beseda politika neka nevarna stvar, katere se mora kmet izogibati. Besedo politiko tolmačimo torej kot *upravo države*. Kaj pa je država? Država je ljudstvo, ki živi kakor ena družina na določenem ozemlju pod skupno upravo. V tej veliki družini nastanejo nasprotstva in stranke; močnejša stranka vlada po svoje v nasprotstvu z nazori slabjših, premaganih. V dosedanjih državah so imele skupine ljudi malo veljave; posebno v Avstriji se je vladalo le po

volji cesarja proti volji narodov. Zaraditega, ker ljudstvo ni imelo veljave, je tudi prišlo do grozne svetovne vojske, ki jo je napovedal cesar sam zaradi sebe in svoje številne rodbine.

Slovenci smo imeli prej dve glavni stranki — liberalno in klerikalno — ki pa nista bili pomembni za naše gospodarstvo. Borili sta se le za to, da bi nekateri gospodarski sloji imeli oblast nad narodom.

Danes pa, ko so odpadli okovi absolutističnih samovoljnih vladarjev, se mora narod postaviti na popolnoma novo strankarsko stališče.

Svetovna vojska je uničila oblast absolutističnih vladarjev, vsled česar mora pasti sedaj tudi oblast gospodarskih slojev, ki so absolutističnim vladarjem služili.

Oblast nad narodi in državo prehaja in mora preiti popolnoma na ljudstvo, ki tvori državo, t. j. poglavitno na kmeti in delavski stan. Ta preobrat pa mora izvršiti ljudstvo samo. Organizirani delavci vrše to že z vso močjo.

Delavci pa, žal, niso teh pravičnih nazorov, da imejta oblast v državi kmet in delavec. Oni hočejo ukazovati gospodi in kmetom. (To se je v Rusiji že zgodilo). Oni hočejo nasilno ukazovati v zmislu naukov komunizma. Vsled tega smo prepuščeni kmetje samim sebi. Sami se moramo zavedati, kaj nam preti; sami si moramo ustvariti svojo lastno moč. Nihče naj se ne zanaša, da ga bo gospoda branila in varovala. Moč imajo pri preobratu le velike množice ljudstva, ne pa maloštevilna gospoda. Ako se kmet ne združi, podleže delavstvu, kateremu bo kakor suženj delal na zemlji, ki ne bo več njegova. Delal bo kakor neumna živina brez vsakega prava in veselja do življenja. To vidimo v kmetijski državi Rusiji, kjer je kmet mobiliziran. Pod vlado delavcev mora obdelovati zemljo, zastražen od „Rdeče garde“.

Sistem preobrata po diktatu proletariata (ukazu delavca) ne more privedi človeške družbe do miru in reda. Diktat proletariata ni nič drugega, kakor blodna sanje, ki morejo roditi samo nove revolucije.

Pri delavskih organizacijah ne vidimo danes tega spoznanja. Drže se trdno starih naukov teoretikov Marksa, Engelsa in tovarišev. — *Mi kmetje pa si ne bomo pustili ukazovati!* Kam to dovede, vidno je v Rusiji. Toda tudi v Rusiji so se začeli kmetje braniti, kajti osnovana je že mogočna kmetiska zelena garda. Podobna znamenja se kažejo tudi v Nemčiji, kjer snujejo kmetje zeleno internacionalo. Prav isto opažamo v Bolgariji in Romuniji.

Enaka znamenja pa vidimo tudi v nas samih, v Slovenceh, Hrvatih in Srbih. Ta znamenja nam naznajo, da zadene „Rdeča garda“, ko prestopi mejo ruskih poljan, na mogočno armado zelene garde za hrbtom in v ospredju.

Mi kmetje hočemo svobodo tudi za kmeta, ne samo za delavca. Hočemo samozavestne, proste državljanke tudi pri drugih stanovih, ki so potrebni v civilizirani družbi. Diktata od nikogar in za nikogar! Po tej razlagi, kako presojamo mi kmetje položaj, naj ve gospoda, kako malo

moremo mi ceniti boj nezmislne, brezpomembne klerikalne in liberalne strankarske politike.

Gospoda, pogledjte sami v sebe in se presodite, preden se odločite za borbo z nami na življenje in smrt! V „Slovenca“ z dne 16. septembra t. l. naznanjate neizprosen volilni boj, kakršnega še ni videla Slovenija. Mari mislite, da mi ne vemo, da je ta boj nam kmetom nepotreben? Mari menite, da kmet ne ve, da je ves ta boj le za pripravajočo se gospodo ter da ni poguben le za kmeta, ampak tudi za narod in državo? Ob mojih nam prete sovražniki, ki sodijo našo moč po naši slogi in — naši neslogi.

Zatorej vam kličemo: Gospoda klerikalci in liberalci, pomislite preden se odločite na boj z nami, ki vemo, kaj delamo! Mi ne smemo nikakor odnehati! Naša borba je življenska potreba za samostojnost kmetijskega stanu, za rešitev naroda in za pravično ureditev države in človeške družbe. Torej: ali z nami, ali proti nam! Mi nečemo delati krivice nikomur, nečemo pa tudi trpeti krivice od nikogar. Vsi v boj za Staro pravdo, za svobodo in ravnopravnost celokupnega našega naroda!

Ivan Mrmolja.

Strankine vesti.

Volitve za ustavolovno skupščino.

Vsak čas se prične reklamacijsko postopanje, t. j. tisti rok osmih dni, ko bodo volilni imeniki vsakomur pri županstvu na vpogled.

Vsi naši pristaši naj se prepričajo, če so vpisani v volilni imenik! Kdor ni vpisan, tudi voliti ne bo smel. Zahtevajte pri županu, da vas vpišejo!

Istočasno pogledjte, ako ni vpisan v volilni imenik kak neupravičenec. Zahtevajte takoj, da se dotičnik izbrisi.

Voliti sme vsak Jugoslovan in Sloven sploh, ki je dopolnil 21. leto in biva stalno šest mesecev v občini; vpisan mora torej biti v volilni imenik vsak možki s temi pogoji. V volilni imenik pa ne sodi, kdor je bil kaznovan zaradi tatvine, goljufije, poneverbe, oduševstva (verižništvo ne spada tu sem), beračenja, vlačuganja ali sovodstva, dalje taki državljani, ki so sicer 21 let stari, pa so po sodnem sklepu zaradi duševnih napak ali zapravljenosti pod varstvom ali pod očetovsko oblastjo. Normalni 21 let stari sinovi, ki živijo pri očetu, se ne smatrajo za pod očetovsko oblastjo stoječe in imajo volilno pravico.

Starost 21 let mora na zahtevo brezplačno in najpozneje v 24 urah potrditi župni urad.

Šestmesečno bivanje v občini mora najpozneje v 24 urah potrditi županstvo. V obeh slučajih vzemite s seboj pričlo, ko greste po ta potrdila. Ako bi se vam potrdila ne izročila, javite to orožnikom in našemu tajništvu. Krivci bodo kaznovani z zaporom od 30 dni do šestih mesecev in z globo od 300 do 3000 dinarjev.

Ako prvotno niste bili vpisani v volilni imenik in ste na podlagi potrdila župnega urada in županstva

vpis zahtevali, se morate prepričati, če ste bili v 24 urah vpisani. Zahtevajte pismeno rešitev svoje zahteve! Ako ne dobite pismene rešitve, se pritožite na deželno sodišče v Ljubljani, oziroma na okrožna sodišča v Celju,

Mariboru ali Novem mestu, in obvestite o tem tudi naše tajništvo.

Vsa druga navodila dobite pri našem krajevnom odboru in v pisarni okrajnega odbora na sedežu vsakega okrajnega sodišča.

Naši tabori, shodi in sestanki.

V nedeljo dne 3. oktobra po drugi sveti maši (ob enajstih) priredi SKS. pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah

tabor.

Kmetje Slovenskih goric!

Pridite zanesljivo vsi na ta tabor, da slišite poročila o položaju, v katerem se nahajata država in kmeti, ter da potem presodite sami z lastnim razumom ves položaj!

V nedeljo dne 3. oktobra priredi SKS velika shoda, in sicer pri Sv. Frančišku pri Ljubnem ob devetih pred Slatinškovo gostilno, ob treh popoldne pa v Gornjem gradu pri Mikužu.

Vsi zavedni Gornjesavinčani pridite na ta shoda, da slišite poročila o položaju in da se dogovorimo o velevažnih volitvah v naš narodni zbor v Beogradu.

„Samostojna kmetijska stranka“ priredi v nedeljo dne 3. oktobra shoda v Št. Janžu na Dolenjskem in v Ambrasu, in sicer v obeh krajih po prvi sv. maši.

Kmetijski tabor

priredi v Zelimljah pri Ljubljani krajevni odbor SKS. za Zelimlje in Golo v nedeljo dne 3. oktobra ob dveh popoldne pri Perčiču. Po zborovanju bo domača zabava.

Dne 10. oktobra bodo v Posavju na Štajerskem shodi SKS. v nastopnih krajih:

na Bizeljskem po prvi sv. maši; v Kapelah ob enajstih popoldne; v Dobovi ob dveh popoldne; v Pišecah po prvi sv. maši; v Arličah ob enajstih popoldne.

Pozivljemo vas, tovariše kmete zgoraj navedenih in vseh sosednih občin, da se vsi do zadnjega udeležite teh naših velevažnih shodov in da privedete s seboj tudi svoje sosede, može in žene, fante in dekleta! Volitve, pri katerih se bo odločevala za dolgo vrsto let naša usoda, so pred durmi. Zatorej vsi na vztrajno delo za dobrobit in svobodo kmeta!

Velik tabor SKS.

bo v nedeljo dne 24. oktobra ob devetih popoldne na glavnem trgu v Kamniku na Gorenjskem.

Na ta tabor pridite vsi kmetje in vse kmetice, da boste slišali svoje tovariše kmete, ki vam bodo pojasnili naš sedanji položaj ter namen in pomen našega boja za našo staro pravdo! Nihče naj ne ostane doma! Vsakdo naj se zanesljivo udeleži tabora! Oblecite se ta dan v narodno nošo!

Vse natančneje bo razvidno še z lepakov.

Pokrajinske vesti.

(Desetmilijsko škodo slovenskim vinogradnikom) je provzročil predsednik „Kmetijske družbe za Slovenijo“ našim vinogradnikom, ker ni dovolil kupiti modre galice ob pravem času. Ker je cena modri galici že pretirano visoka in se jo iz prve roke bržkone tudi že več ne dobi, zato jo bo morala družba silno dražje od spekulantov kupiti, če jo bo hotela še preskrbeti slovenskim vinogradnikom. Vinogradniki, zahvalite se na tej katastrofi SLS., ki z nasiljem meša politiko v strogo gospodarsko organizacijo, in ki je vsilila nevednim kmetom popolnoma nezmožnega predsednika! Prihodnjiku več o tem toli žalostnem dogodljaju.

(Za kakšno državno ureditev je naša SKS.?) Ali je stranka za centralizem, t. j. da bi se vsa oblast osredotočila v Beogradu, ali pa za avtonomijo pokrajin, t. j. da bi del vladnih poslov ostal deželam? To vpra-

šanje dela klerikalcem velike skrbi. V 38. številki „Kmetijskega lista“ je tovariš Urek pod naslovom „Samostojna in centralizem“ že dovolj pojasnil stališče naše stranke v tej zadevi. Toda baba v uredništvu „Slovenskega gospodarja“ še naprej striže. Zato poudarjamo, da je naša stranka že v seji svojega izvrševalnega odbora z dne 30. marca jasno precizirala svoje stališče, po katerem je za avtonomijo z deželnim zborom vsaj dotle, dokler različnost razmer to zahteva. Za ljudi, ki niso strankarsko popolnoma podivjani, je to dovolj jasno, toda za podivjance okrog „Slovenskega gospodarja“ in drugih klerikalnih listov pa je itak vsako pametno dokazovanje zaman.

(Zborovalni zakon.) Vlada je sklenila, da uveljavlja srbski zakon o shodih in zborovanjih za vso kraljevino. Novi zakon razločuje javne in zasebne zbornice. Zasebni zbor je omejen le na povabljenec in se mora vršiti v zaprtih prostorih. Javen zbor je vsakomur pristopen. Takega javnega

zbora, ki se vrši v zaprtih prostorih, ni treba nikjer naznaniti, pač pa se mora vsako zborovanje na prostem naznaniti politični oblasti vsaj en dan prej. Zbore sme sklicati vsakdo, ki ima državljanske pravice. Politični javni zbori se ne smejo vršiti v cerkvah in šolah ali na njih dvoriščih. Sklicatelj vodi zbor, dokler se ne izvoli predsedstvo, ter je tudi odgovoren za red. Zakon ima posebne kazenske določbe zoper govornike, ki bi pozivljali ali na izgrede, nasilja, nepokornosti napram zakonom ali ki bi žalili vero, moralo, vladarja ali člane njegove rodbine itd.

(Prosta trgovina.) Časopisje SLS. je postalo tako nesramno, da vpije, računajoč na nevednost svojih kmetijskih pripadnikov, kot stekel pes zaradi tega, ker hočemo mi kmetije svobodo, da moremo prosto razpolagati z našimi kmetijskimi pridelki, in ker hočemo prosto trgovino. Nekaj nezalisanega je, da more dandanes, v 20. stoletju, kako časopisje imeti kmeta tako za norca, da mu lahko natveza, da bo za njega boljše, če bo pod državnim sekvestrom, če ne bo smel prodajati svojih pridelkov kakor in komur bi sam hotel, če mu bodo diktirali cene raznih stvari, mu zabranjevali izvoz itd. Vsak še tako malo študirani človek ve, da bo prodal svojo živino, svoje vino, svoje sadje in drugo le tedaj po pravi ceni, ako bo dovolj odjemalcev. Za vse te pravkar navedene pridelke pa imamo v naši državi za dve tretjini premalo odjemalcev. Ako bi se to blago ne smelo prosto izvažati, bi nastal splošen gospodarski polom, ker bi se cene tem pridelkom sramotno pritiskale k tlem. To bi voditeljem SLS. seveda zelo ugajalo, ker bi s tem na račun kmeta zadostili sebi in svojim organiziranim meščanskim in industrijskim delavskim slojem, kateri hočejo pod vodstvom „ministra“ Gostinčarja malo ali nič delati, veliko plačo dobivati in poceni ali zastoj kupovati. Volk sit in koza cela, pa biti ne more. Zato tudi SLS. ne more skrbeti za svoje sloje, ki jih hoče imeti v svojih kleščah. Da pa more vzdrževati vse te različno za interesirane sloje še pod svojim klobukom, mora varati vse skupaj, lagati in se hliniti na vse strani, „fartati“ po časopisih in vleči vse skupaj za nos. Pri vsem tem „teatru“ pa mora seveda iz strahu kolikor toliko ustrezati tesno organiziranim meščansko-delavskim slojem na račun in na škodo kmeta. Da nasitijo tulečega volka, denejo mirno in krotko kožo iz kože. Koliko smo pač trpeli in se borili med vojno proti raznim državnim centralam, katere nam hočejo sedaj zopet nazaj pridobiti naši klerikalci. Če boste res našli med kmeti kaj takih „Jurčkov“, ki vam bodo verjeli, da je srečnejši tisti ptič, ki je v kletki, kot vsi oni, ki uživajo prostost, ki jo je Bog ustvaril za vse sloje in stvari, potem vam res čestitam. Pa vsaj je rekel tajnik SLS. dr. Kulovec: „Mi imamo ljudi, ki bodo šli za nami, pa če naredimo še tako budalost in napako.“ Take ljudi vam pač iz srea privoščimo.

(„Zvezarji“ so poboljšljivi!) „Slovenski gospodar“ se zavzema v nekem članku za minimalno ceno na vino in kliče deželno vlado, da bi to izvedla. Čudimo se, da bobna to po javnosti, ko je vendar celega pol leta vladala njih struja, kateri bi bilo treba samo zapovedati, pa bi se miza pogrnila. Toda to vse je le pesek v oči vinorejcem. Kaj ne? No, sicer bomo pa/videli, kaj se bo zgodilo. Vsaj je poverjenik za kmetijstvo še vedno vaš Jan—ček. Ako ste res prijatelji kmeta, pokažite to, vsaj je vendar vse od vas odvisno in imate moč v rokah. Če vas vaši lastni ljudje ne bodo ubogali, potem vedo naši kmetje, da vas bodo drugi še manj in da je vse to, kar vi pišete, samo gola fraza in lajanje na luno. Spominjali se boste menda še neke seje „Kmetijske zveze“ v Mariboru začetkom leta 1914. Na tisti seji je namreč navzočni Urek predlagal z ozirom na takratne sramotno nizke cene vinu in z ozirom na posledice, ki so nastale iz tega, da zastavijo poslanci KZ. ves svoj vpliv za to, da zaščiti vlada vinogradnike s tem, da uvede za vino minimalno ceno, pod katero bi ne smel nihče vina pod kaznijo prodajati. Vsi navzočni poslanci so k temu predlogu molčali kot grob, le dr. Korošec se je na široko zarežal,

čes: „Takega zakona ni na vsem svetu. Cene dela konkurenca“. — No, sedaj čez šest let pa so postali ti ljudje poboljšljivi. O konkurenci ni nič več ne slišali radi, če bi se jim posrečila „Središnja“, s katero bi drli kmeta. Tudi minimalno ceno bi priznali, če bi slučajno na vladi ne bili njih ljudje, ki so že celo zadovoljni, če je vince čim ceneje, ker ga tako lažje več poženejo po žejnih grlih, in ker morejo tako s svojimi zavodi tudi delati mastne „kšefte“. Določitev minimalnih cen za vse kmetijske pridelke, in sicer po pridelovalnih stroških in zaslužku, bo edina kmetovna rešitev ter utrditev in okrepitev kmetijskega stanu in vse države. Te določitve minimalnih cen ne bo mogoče izvesti tako dolgo, dokler se bodo plazile po vladnih stolcih razne gosonice, ki skrbijo le za svoje trebuhe; pač pa se bo izvedla določitev minimalnih cen takrat, ko bo zavladala v državi naša „zelena armada“. Dvomite? In ker ste dobre glave in precej poboljšljivi, nam boste, če ne prej, pa čez šest let zopet radi verjeli.

(Zahtevamo krono, ne dinar!) Naši kandidati za bodoče volitve morajo svojim volilem priseci, da se bodo z vsemi silami zavzeli za to, da ostane naš denar krona, oziroma da dobi krona enako vrednost kot jo ima dinar. Finančni minister je sicer rekel, da valutnega vrašanja ni več ali z drugimi besedami: srbski radikali in slovenski klerikalci, ki so v ministru določili, naj bodo 4 kro- ne enake 1 dinarju, mislijo sedaj, da bo to večno ostalo. To se pa ne sme zgoditi. Ravno zaradi tega bodo volitve, da novi parlament pravično uredi našo državo, da bomo imeli vsi državljani enake dolžnosti in enake pravice. Bilo bi navadno roparstvo na našem premoženju, ako bi ga morali tri četrtine žrtvovati. Vsaj je splošno znano, da se v Srbiji za dinar ne dobi nič več kot pri nas za krono. V našem gospodarskem programu za predstoječe volitve mora torej stati na prvem mestu zahteva: *Krona in dinar morata dobiti enako vrednost!*

(V Beogradu zahtevamo evropsko, ne balkansko uradništvo!) Tudi ta zahteva bo v našem volilnem programu. Ako smo vladani iz Beograda — in drugače v danih razmerah sploh mogoče ni — morajo biti na vodilnih mestih možje, ki znajo misliti in delati, kakor zahteva duh kulturne Evrope. Kdor se ne more odvaditi balkanskih navad, naj takoj izgine. Zahtevamo v vseh ministri- stvih in drugih osrednjih uradih izkušene strokovnjake ter razumne in delavne možje. Pri tem nečemo poznati razlike med pripadniki Srbov, Hrvatov in Slovencev. Odločuje naj vselej le zmožnost dotičnika. Ne bomo trpeli, da bi se gotove službe hranile le za pripadnike enega plemena, kakor se sedaj godi v carinski in oficirski službi.

(Davki naj bodo povsod enaki!) Dobro se zavedamo, da brez davkov država ne more obstojati in da bi imeli davke tudi, če bi dobili komunističnosovjetsko republiko ali „Slovenčev“ avtonomijo. Toda davki naj bodo pravični in le najpotrebnejši in kar je glavno: razdeljeni naj bodo sorazmerno na vso državo in na vse pridobitne sloje in iztirjavajo naj se tudi povsod z enako strogostjo! Danes uživajo najbogatejše pokrajine Jugoslavije izjemno stanje, ker so glavni davkov proste, dočim se nalagajo Sloveniji, in tu zopet v prvi vrsti kmetijskemu stanu, naravnost neznosni novi davki. Vsem enake pravice, vsem pa tudi enake dolžnosti! Tudi to je točka, ki jo bodo morali vzeti v svoj program kandidati naše stranke za bodoče volitve.

(Šteti naj se tudi pri vojaštvu!) Finančni minister prihaja neprestano z novimi davki, prav nič pa se ne misli na to, da bi se državni izdatki skrčili. Zaradi tega je slovenski poslanec dr. Dinko Puc v finančnem odboru ostro kritiziral nezmiselno zapravljanje pri vojaštvu. Vsaj je opozorjeno, da ima najmlajši častnik višji plačo kot star sodni svetnik.

(„Sami svoji gospodarji!“) S tem zapeljivim geslom, s katerim bodo šli klerikalci v volilni boj, bodo brezdvomno potegnili za seboj precej nerazsodnih volilcev. Ko pa bodo imeli svoje poslance izvoljene, se bodo razni Korošci zopet, tesno pobratili in zvezali s srbskimi radikali, ki hočejo doseči le Veliko Srbijo, nas Slovence pa zaslužiti.

(Zakaj se ženejo klerikalci za avtonomijo?) Zato, ker se upajo na ta način izogniti agrarni reformi, pri kateri prideta v postev tudi cerkev in duhovščina z mnogimi veleposestvi. To velja posebno za hrvatske duhovščino, ki zasleduje s svojo stranko isti program.

(Janove agitacije.) Poverjenik za kmetijstvo g. Jan grdo izrablja svojo uradno oblast kot agitator svoje klerikalne stranke in nasprotnik samostojnih tovarišev. Pri raznih premovanih konj, katerih se je udeležil kot uradna oseba, je javno pozival kmete na pristop v SLS., čes da le ta stranka razpolaga z močjo in podporami, ker ima v svojih rokah poverjeništvu za kmetijstvo in „Kmetijsko družbo“. (Ne bo dolgo, ko ji oboje izbijemo iz rok!) Zaradi njegovih osebnih napadov na zaslužnega generalnega ravnatelja g. Gustava Pirca pa mu napadeni gotovo ne bo ostal dolžan.

(Zvižaje „zvezarjev“.) Načelniki podružnic „Kmetijske družbe“ so dobili v zadnjem času od tajništva KZ. nalogo, naj občne zbore podružnic kar zaključijo in zborovališča zapuste, če vidijo, da pristaja KZ. nimajo večine. Na tak lopovski način nameravajo preprečiti izvolitev naših delegatov. Glavni odbor „Kmetijske družbe“ pozivljemo, naj temu rokovnjaštvu naredi konec in naj pošilja k občnim zborom podružnic svoje zastopnike, ki bodo pravilno vodili občne zборе.

(Vojaške pokojnine in preskrbnine invalidom) je prevzelo poverjeništvu za socialno skrbstvo v Ljubljani, kamor naj se vlagajo vse tozadevne prošnje pisмено, nikakor pa ni priporočati, da bi prosilci hodili v teh zadevah osebno v Ljubljano.

(Zakaj se ne odpuste naši vojak!) Macedonci, ki morejo dokazati, da so služili najmanj dve leti v bolgarski vojski, se odpuščajjo iz naše vojaške službe. Ker ima večina slovenskih vojakov tudi za seboj več kot dveletno vojaško službo, vrhutega pa še čez osem mesecev službe v Jugoslaviji, bi bilo pravično, če bi se tudi ti odpustili.

(Duhovnike napadamo!) Tako nam očitajo klerikalni listi dan na dan. Kako srečni bi bili, ako bi nam nikoli ne bilo treba omenjati v listu nobenega duhovnika, ker nam itak primanjkuje prostora za stanovskopolitične in gospodarske stvari. Toda stranka bi bila malovredna, ako bi se ne branila. Kdor se ne brani, ni vreden obstoja. Imamo zopet žalosten slučaj o podivjanosti politikujočega duhovnika. Iz Sladke Gore pri Cmureku nam poročajo tovariši, da je priromal tja k Materi božji župnik od Sv. Benedikta, toda ne z namenom, da bi počastil Marijo. Komaj je prišel na prižnico, začel je kričati in razsajati. Kakor kak indijski derviš ali fakir, je grdil in napadal SKS. in njene voditelje, čes da hočejo vladati katoliško cerkev in duhovno, da hočejo zatreči sv. vero, da hočejo vreči križ iz šole, da hočejo razdirati zakone itd. Več samostojnih kmetov je prišlo na božjo pot, da bi slišali božjo besedo, toda ogročeni so po maši govorili, da se bodo drugič raje iz daljave priporočili Mariji, kakor da bi bili priče take oskrnitve božje hiše. Kdo jemlje ljudstvo vero, kdo ga vodi iz cerkve? Politikujoča duhovščina!

(Iz Kamnika.) Kanonik in dekan Lavrenčič v Kamniku je vse lepo uredil, da bi zmagala SLS. na občnem zboru kamniške podružnice „Kmetijske družbe“, ter zapovedal nesamostojnemu načelniku, kako postopati, da se v zveze volilna pravica nasprotnikom. Najprvo so kar sami odločili, da je voliti le dva delegata namesto treh, kar je seveda krivično. Potem so pa določili, da je tolmačiti besedo „dejavansko“ z „lastno-ročno“ in niso pustili voliti našim udom, ki so posestniki in se dejansko, četudi ne lastno-ročno pečajo z kmetijstvom, dočim so njih pristaje, kakor dekana, kapucine i. dr. pustili voliti. Tudi juridične osebe, ki po jasnem besedilu pravil nimajo pravice voliti, so glasovale po svojih zastopnikih. Proti skrajno nepravilnemu občenemu zboru smo se pritožili in glavni odbor „Kmetijske družbe“, če druge občne zbere razveljavi le vsled nagajivosti zaradi nepomembnih malenkosti, mora našemu prizivu ugoditi, ako ima le trohico čuta pravice v sebi.

(Bohtajska Bistrica.) Občni zbor tokašnje podružnice „Kmetijske družbe“, na katerem so pristaja SKS. zmagali z 38 glasovi proti 15, je obljubil dični predsednik Jan razveljaviti pod protrevo, da podružnični odbor ni poprej v svoji seji določil predmetov in njih zaporedne vrste. Tisti, ki se na to sklicujejo, imajo sami odbor podružnice v rokah in se sedaj sami proti svoji nepravilnosti pritožujejo. Sicer pa glavni odbor sam v „Kmetovalcu“ pri objavi vabil na podružnične občne zbere predpisuje dnevni red in zaporedno vrsto obravnav, torej se morajo podružnice slepo pokoriti in je vsaka odborova seja odveč. Ker Jan torej samega sebe preklečuje, kar je višek nesramnosti, zato bi bilo prav, če bi sodišče nesposobnega predsednika res „preklečalo“.

(V Stari Fužini v Bohinju) je imela „Kmetijska družba“ dne 8. septembra svoj občni zbor, na katerem so seveda zmagali pristaja SKS., ki so zahtevali, da se voli z glasovnicami, kakor družbena pravila veljavajo, česar pa klerikalni načelnik kratkoma ni privustil. Sedaj govore, da jim je predsednik „Kmetijske družbe“ Jan obljubil, da bo volitev razveljavil, ker se ni volilo z listki. To je že skrajna lopovščina: Najprvo narode z nasiljem nepravilnost proti odporu naših, potem pa to nasilnost sami izrabljajo za ovrženje volitve. Lep predsednik „Kmetijske družbe za Slovenijo“, ki take lumparije počne!

(V Sodražici) na občnem zboru podružnice „Kmetijske družbe“ načelnik navlaš ni imel pravega imenika podružničnih udov, ampak enega, v katerem je bilo čez 30 pristajev SKS. izpuščenih, ki jih seveda ni pustil voliti. Pač pa je pustil voliti neude za nenavzočne in mrtve, kar je celo s pooblastili nedovoljeno. Vložen je priziv, ki mu glavni odbor mora ugoditi.

(Volilni senat pri celjskem okrožnem sodišču) je sestavljen tako, da mu je predsednik dvorni svetnik dr. Josip Kotnik, člana pa sodna svetnika dr. Dougan in dr. Žiher.

(Celjsko nemštvo.) Do prevrata so strahovali nemškutarji Celje tako, da je na zunaj izgledalo kot nemško mesto. Koliko je v Celju pravih Nemcev, se je sedaj pokazalo, ker so morali zapreti prvi razred nemške ljudske šole, ker sta bila vpisana samo dva nemška otroka.

(Na smrt je obsodilo) celjsko potročno sodišče celjskega nemškutarja Valterja Derganza, ki je poleti pri Petrovčah ustrelil in oropal za 70.000 K srbskega lesnega trgovca Jovanoviča. Obsojenec je star šele 20 let.

(Prva jugoslovanska tovarna za gume) se snuje v Slovenski Bistrici. Tovarna bo razpolagala z najmodernejšimi stroji in bo lahko izdelovala toliko gumbov iz roga, lesa, kosti in kovin, da ne bo treba takega blaga več uvažati k nam od drugod.

(Za ravnatelja vinarske in sadjarske šole v Mariboru) je imenovan g. Andrej Žnave, dosedaj inšpektor pri glavnem poverjeništvu za agrarno reformo v Ljubljani.

(Za štajersko volilno okrožje) se je sestavilo volilno sodišče pri mariborskem okrožnem sodišču. Volilnemu senatu bo predsedoval dvorni svetnik Tomaž Cajnkar, namestnika pa bosta sodna svetnika Mulej in dr. Vuk.

(Razstavo perutnine), t. j. kokoši in petelinov prave domače pasme, priredi v Mariboru podružnica „Kmetijske družbe“ v dneh 23. in 24. oktobra t. l. Na razstavi se bo tudi predavalo.

(Sv. Trojica v Slovenskih goricah.) Zdravnik dr. *Bracon Weizel* ordinira zopet izza dne 29. septembra.

(Ljudsko glasovanje na Koroškenu) se vrši nepreklicno dne 10. oktobra t. l., dasi bi bili Nemci s pomočjo Italijanov radi doseglji, da bi se glasovanje preložilo. Zadnje čase so se pojavile vesti, da so Nemci za pogajanja, pri katerih naj bi se Koroška razdelila brez glasovanja, ker so obupali, da bi pri glasovanju mogli zmagati.

(Koroška šolska mladina v Ljubljani.) Pretečeni torek je prišlo v Ljubljano okrog 2000 šolskih otrok z učiteljsvom in nekaterimi starši. V Ljubljani so bili prisrčno sprejeti in lepo pogočeni in obdarovani.

Ljubljanski gostilničarji so priredili mladim gostom brezplačno kosilo.

(Za Koroško) je priredilo jugoslovansko Sokolstvo zadnje nedeljo po vsi državi „Koroški dan“.

(Zupanski tečaj) se začne prirejati v Prekmurju prihodnji mesec.

(Italijanska razmejitevna komisija ponesrečila.) Blizu Mute ob Dravi se je pretečeno nedeljo prevrnil avtomobil z italijanskimi člani razmejitvene komisije iz Maribora. Smrtno ranjen je major Palma, težke rane je dobil tudi neki poročnik.

(Pri rudniški upravi v Zenici v Bosni) potrebujejo več dobrih, izkušenih pisarniških moči, uradnikov, štajgerjev itd. Sprejme se tudi ravnatelj. Pojasnila daje Anton Urek v Zenici, kolonija k br. 48.

(Tržaški Slovenci v Rimu.) Politično društvo „Edinost“ je poslalo nedavno v Rim k ministrskemu predsedniku Giolittiju deputacijo, ki se je pritožila zaradi znanih nasilstev, požigov in ropov ter prosila za odpomoč. Giolitti je seveda obljubil odpomoč, a ostalo bo najbrže tudi samo pri obljubi.

(Zgubil sem) v Lescah na kolo-dvoru dne 8. septembra t. l. denarnico z različnimi legitimacijami in drugimi listinami. Prosim, da mi pošten najditelj vrne vsaj legitimacije, denar si pa lahko obdrži. — Ant. Zivalič v Guncljah, pošta Šent Vid nad Ljubljano.

Dopisi.

(Devica Marija v Polju.) Dne 19. septembra se je imel vršiti pri nas občni zbor podružnice „Kmetijske družbe“, na katerem naj bi se volila dva delegata za prihodnji občni zbor glavne družbe v Ljubljani. Prišli so res v obilnem številu udje od tu in iz okolice. Bilo jih je nad 40. Ti ljudje so bili po večini pristaja „Samostojne kmetijske stranke“. Gospod Jakob Dimnik je otvoril zborovanje kot predsednik, čeravno mi, stari udje „Kmetijske družbe“, ne vemo, kdaj je bil on izvoljen za predsednika. Po otvoritvi občnega zbora je rekel gospod predsednik, da smejo voliti samo tisti udje, kateri so plačali udnino pri Nacetu. Vsi udje, po številu nad 40, so zahtevali, da volijo vsi, kateri so pravi udje, na kar je vzel gospod Dimnik klobuk pod pazduho in šel. Iz kakšnega vzroka, ne vemo. Od glavne družbe zahtevamo, da napravi red pri podružnicah. Ljudje iz okolice ne bodo hodili slepe miši loviti k Dimniku, kateri ne bo delal z nami kakor s svojimi backi. G. Dimnik, povemo vam še enkrat, da je Vaše slave konec. — Udje podružnice „Slovenske kmetijske družbe“ pri Devici Mariji v Polju.

(Iz Poljanske doline.) Pri občnem zboru podružnice „Slovenske kmetijske družbe“ za Poljansko dolino, ki je bil dne 19. septembra, je bilo pri volitvi delegatov oddanih 55 glasov, od katerih jih je odpadlo 30 na SKS. in 25 na SLS. Za delegata sta bila izvoljena s 5 glasovi večine naša pristaja Jakob Ferlic v Vinharjih in Lovro Oblak na Trati. Priznanje gre načelniku, ker je vodil volitve popolnoma objektivno. Istotako korektno so postopali čč. gg. župniki: javorski, tratarski in lučenski, ki so pripeljali s seboj svoje volilce. Mirno sta si stali stranki nasproti. Nobena žaljiva beseda ni padla, nobenega nasprotovanja ni bilo. Predlogi so bili sprejeti soglasno. Tovariši kmetje! Kaj nas pa še loči? Po tolikih letih duševnega in telesnega suženjstva sami sebi ne privoščite stanovske samostojnosti. Zakaj bi ravno kmet moral tlačniti drugim? Podajmo si roke v borbi za stanovsko samostojnost in neodvisnost. Drugi nam je ne bodo dali, ker je nam ne privoščijo, sami si jo bomo morali priboriti. Obstoj in blagostanje jugoslovanskega kmeta sta odvisna od njegove združitve. Zato se pa tudi v vsi naši državi kmetje združujejo brez razlike poprejšnje politične pripadnosti v samostojnih kmetijskih strankah. Začetek delovanja za našo stanovsko neodvisnost je storjen. In tega pokreta ne spravi s sveta nobena sila. To ni umetno vpri-zorjeno gibanje, kakor se večkrat očita po shodih in listih, ampak naravna posledica razmer, v katerih je živel dosedaj naš kmet. Poljanci! Združimo se! V boj za Staro pravdo!

(S Trebelnega.) Prejšnji mesec je bil v Mokronogu občini zbor podružnice „Kmetijske družbe“, na katerega dnevnem redu je bila volitev delegatov za družbeni zbor. Trebelski kaplan je ves teden — tudi ponoči — peš hodil okoli in agitiral po župniji, čeprav pravi, da ne more brez voza iti obhajati in k podružnicam maševati. Peš je šel tudi v Mokronog, kjer si je dal pri naših glasovnicah veliko opraviti. Prejel je zato zaslužen nauk, ki ga pa seveda ne bo izučil, ker je vsega navajen, kakor sam pravi. Slišimo, da namestnik gornjo volitev ovreči. Nič zato, naj le poizkusi, bodo vsaj doživeli drugo šmarjeto. — Naj le kdo reče, da ni naš kaplan pobožen in skrben gospod. Na Cerovcu noče maševati niti za zlat denar, a na orlovski tabor v Mirno peč mu je bilo seveda bližje, kajti tja je šel peš z nekaterimi svojimi kimovci. V ta namen je tudi jutranje cerkveno opravilo skrajšal, kar sicer ni njegova navada. No, Orli so se ta dan najbolj s tem postavili, da so nekega mladotnega kimovčka obkolili, ga prisilili poklekati (ne pa „samostojneže“, kakor je poročal „Lažljub“) ter se preklali za malovreden njegov klobuk. Pač orlovske junaštvo! — Zanimanje za denar je pri našem kaplanu še vedno veliko. Ogledal bi si rad hranilno knjižico nekega starega Amerikanca, toda cerkveniku, njegovega zaupnika, je za enkrat izpodletela nakana. Res ni čudno, da je tak prijatelj s sebičnim Nahtigalom, katerega gostilno pod vejo je celo priporočal. Tudi pričakuje, da mu donese zabavljanje čez njegovo „Zadružno“ novih dohodkov za „Društveni dom“. Če je res vse tako v redu, zakaj mi potem mnogo združnih članov noče več zaupati? Radi bi se izbrisali in vzeli denar nazaj, toda kaplan noče o tem nič slišati, čeravno jim je ob vpisu zatrjeval, da bo lahko vsak izstopil, kadar mu bo drago. Sedaj jih pa prepričuje, da so proti veri, če to store. Zopet nov nauk za nevedne kristjane. Kmetje, ako niste člani farovške štacune, ste brezverci.

U III 306/20—7.

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!

Obtoženec Alojzij Jamnik, rojen 11. aprila 1888. v Pijavi gorici, pristojen v Ljubljano, r. k., ženjen, agronom v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 8, nezakovan, je kriv, da je zamenjal kot odgovorni urednik periodične tiskovine „Kmetijski list“, izhajajoče v Ljubljani, dolžno pazljivost, vsled česar je izšel v navedeni tiskovini z dne 20. maja 1920., št. 21, zoper zasebnega obtožitelja Janeza Krhina, posestnika in župana v Št. Jerneju na Dolenjskem pod naslovom „Iz Št. Jerneja na Dolenjskem“ članek, ki tvori pregrešek zoper varnost časti in je s tem zakrivil prestopke v zmislu člena III. zakona z dne 15. oktobra 1868., št. 142 drž. zak., in se obsoja po št. 5 navedenega zakona, II. odstavek, na 200 (dvesto) K globe, oziroma v slučaju neizterljivosti na 10 dni zapora, po § 39. tisk. zak., da na svoje stroške objavi to sodbo tekom 14 dni po pravomočnosti sodbe v periodični tiskovini „Kmetijski list“ na mestu, kakor je izšel žaljivi članek, in po § 389 k. p. r. na povračilo stroškov kazenskega postopanja.

V Ljubljani, dne 29. julija 1920.

Lajovic s. r.

U VII 306/20/8.

Uradno potrđilo,

s katerim se potrjuje, da se kazni, izrečena s sodbo z dne 29. julija 1920., opr. št. 306/20/7 proti odgovornemu uredniku „Kmetijskega lista“ A. Jamniku glasi pravilno na 100 kron (sto kron) in ne na 200 kron, kakor je to v izdatku sodbe pomotoma navedeno.

Okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek III., dne 30. avgusta 1920.

(Sv. Jakob v Slovenskih gorah.) Naša župnija leži skoro tik ob avstrijski meji. Veseli smo bili ustanovitve Jugoslavije, da smo končno tudi mi prišli proč od oblasti nemške gospode, in vedno nam dobro de, če pridemo v Maribor k uradam, pa nam tam povsod prijazen in slovenski postrežejo. Nova država pa je prinesla nam ob meji tudi nove težave in sedaj marsikatero stvar težje

prodamo, posebno sadje, kot prej. Veliko uslug nam je torej izkazala „Samostojna kmetijska stranka“, ker nam je po svojem zaupniku Mermolji spravila vsaj nekoliko sadja v denar. Sedaj že nakupuje Mermolja sadje kilogram po kroni, t. j. plačuje nam ga tako, kakor nam ga dosedaj ni šlo nihče plačeval. Tudi sliva imajo lepo ceno. To je vsaj nekaj koristnega dela za nas kmete. Klerikalci, ki so združeni v takozvani „Kmetijski zvezi“, v resnici pa v „duhovniški zvezi“, pa še niso za nas kmete prav ničesar storili. Samo ljudstvo hujskajo v svojem „Slovenskem gospodarju“, katerega so se že zato vsi naveličali. Tudi ne pišejo drugega kot samo hujskarijo. Vsi pametni kmetje in tudi vse pametne kmetice so zato obrnili hrbet tej „duhovniški zvezi“ in čitajo raje naš pošten „Kmetijski list“. To je mariborske gospode tako razjezilo, da so nam poslali živega hujskača v osebi kaplana Erhartiča. Odkar je ta prišel med nas, ni v župniji več božjega miru. Komaj da je prišel ta srboriti gospod k nam, že je začel hujskati viničarje proti nam. Viničarji, ki tudi niso tako neumni, kot si je on mislil, so takoj uvideli, da jim noče nič pomagati, ampak da hoče samo hujskati in vodo napeljavati na mlin svoje klerikalne politike. Ker mu viničarji niso hoteli hoditi več zastopj kopat v vinograd, jih je kar čez noč zapustil in iskal novo njivo za sejanje ljulike, prepira in sovraštva. Prišel je h kmetom, ki pa so mu rekli, naj jih le v cerkvi lepo uči Kristusovih naukov in se tudi sam po njih ravna, na kmetijah in v politiki pa bodo kmetje že sami opravili. Ta breca je vročekrvnega gospoda še bolj poparila, vendar pa še ni dal miru, ampak se je sedaj spravil na ženske, nas samostojno misleče kmete pa blati, kjer le more, in nima pridige, v katero ne bi primešal nekaj hujskajoče politike. Toda pridige in večernice mu ne zadostujejo za hujskanje, ampak on pridvi še pri jutranji župnikovi maši na prižnico, ter nam sporoči svoje nočne sanje. Ker noč in dan ni dal ljudem miru, se mu je nezadnje le posrečilo, dobiti nekaj nepametnih deklin, katere sedaj vsako nedeljo po večernicah vlačijo šolo in jih tam hujska proti vsemu, kar ne vleče z njim. Da ga vodi pri tem samo notranja hudobija, se razvidi že iz tega, ker hujska ljudstvo celo proti županu Matiji Peklarju, katerega mlado in staro v vsi župniji in gotovo vsi duhovniki, kateri so bili pri nas, visoko spoštujejo zaradi njegove nesebičnosti in poštenosti ter zaradi njegovega dobrega, pravega krščanskega srca. Ni ga skoraj človeka v naši župniji in še daleč okrog od Čmureka do Maribora, kateremu ne bi ravno župan Peklar izkazal kakšne dobrote. Samo gospod kaplan ga ne more videti in mu hoče vzeti čast med našim ljudstvom ter ga spraviti ob županstvo, namesto njega pa postaviti na županijski stolček nekega častihlepnega Ketiša, kateri nič ne razume o občini. Za občinske svetnike pa bo imenoval baje samo tiste ženske, katere ga hodijo poslušat v šolo. Vsa župnija se razburja nad tem strupenim delovanjem našega kaplana in že komaj čaka, da se ga reši. Upamo, da bo „Samostojna kmetijska stranka“ kmalu pri nas priredila shod, na katerem bomo mi kmetje odločno izpregovorili o tej nekrščanski politiki. Našim materam pa svetujemo, naj pazijo na svoje hčerke, vsaj vedo, da smo imeli pred leti v naši župniji prav tako gorečega kaplana Cizerla, ki pa je potem čez noč izginil, z njim pa tudi neka Evina hčerka. Vam, gospod kaplan, pravimo: Dolgo smo molčali in dolgo mirno prenašali Vaše hujskanje, sedaj pa imamo dovolj Vašega sovraštva, ki ga širite v šoli in v cerkvi. Kadar boste Vi na svetu toliko dobrega storili, kakor naš vsega spoštovanja vredni župan Peklar, ali vsaj senco tega, takrat pa se bomo radi pustili od Vas poučiti. Vemo pa, da se to ne bo nikoli zgodilo, ker v Vašem srcu nista doma ne dobrota, ne ljubezen.

Samostojnež.

(Iz ljutomerskega okraja.) V predzadnjem „Slovenskem gospodarju“, ki pobija svobodno trgovino in zagovarja zaprtje našega izvoza, se zopet zrcali veliko prijateljstvo do kmeta. Posebno se je izkazal v tem oziru naš dični glavar gospod

Vavpotič, s katerim nas je osrečila Brejčeva vlada. Dne 4. septembra je namreč okrajno glavarstvo odredilo in določilo najvišjo ceno za jajce z 1 K 20 v. Gospod glavar hoče zaradi nekaterih ljutomerskih „purgarjev“ spraviti naše kmetice še ob ta borni dnevni dohodek, kajti z omejenjo odredbo podpira sam velike izvozne tvrdke, ki si polnijo svoje b sage na račun našega kmeta. Ta njegova odredba pa je še bolj nezmisljena zaradi tega, ker se nakupujejo jajca po 2 K do 2 K 60 v v Prekmurju in v ptujskem okraju, kamor sedaj vsa jajca iz ljutomerskega okraja izginjajo. — Cene soli, petroleja, vžigalicam, manufaktur in dr. se vsled raznih novih pristojbin dvigajo, zaradi česar tudi kmetje zahtevamo, da se za prodajo naših pridelkov ne določajo maksimalne cene, ampak se dovoli zanje prosta trgovina in svoboden izvoz. — Drugo nesrečno vidimo v našem kraju v toliko hvalisani „Gospodarski zdruzi v Gorunji Radgoni in Križevcih“. Pred tremi meseci je nakazalo naše okrajno glavarstvo pri tej zdruzi trgovcem sladkor z naročilom, da se za takoj plača, in z zagotovitvijo, da dobe trgovci povrnjene obresti in rezijske stroške za plačani znesek. Trgovci, ki so nasledili tej okrožnici okrajnega glavarstva in plačali sladkor vnaprej, se lahko po treh mesecih čutili srečne, ker jim hoče združi zahtevati sladkor, ki je pri kilogramu za 3 K 50 v dražji, kot se ga dobi v prosti trgovini. Takih dobrot, jasno osvetljujočih delovanje združništva, ki ga tako zelo hvali „Kmetiska zveza“ po „Slovenskem gospodarju“ in „Murski straži“, bi lahko še več navedli. Zaraditega zahtevamo kmetje prosto trgovino in svoboden izvoz ter izkazimo pri bodočih volitvah svoje zaupanje kandidatom „Samostojne kmetijske stranke“!

Politične vesti.

(Regentova tolažba beguncem.) Nedavno je bila pri regentu v Beogradu večja deputacija beguncev iz zasedenega ozemlja. Regent je rekel deputaciji: „Znak žalovanja, ki ga vidim na vaši obleki, ni potreben, ker upam, da boste kmalu osvobojeni.“

(„Demokrati se razkrinkavajo.“) Pod tem naslovom piše socialno-demokratični „Naprejek“ z dne 28. t., da je celjski tajnik „Jugoslovanske demokratske stranke“ pisal svojim pristašem, da bo šla demokratska stranka pri predstojajočih volitvah najbrže skupno z našo stranko in z narodnimi socialisti. „Slovenec“ z dne 29. t. m. to vest z največjo slastjo ponatiskuje. Kaj pa je res? Resnica je, da se v našem načelnstvu še ni govorilo besedice o tem. Še manj pa se je o tem razpravljalo v našem velikem izvrševalnem odboru, ki ima edini pravico odločati o takih stvareh. Vsaj so tudi pred letom ljubljanski demokrati iz svojega tajništva izpuščali podobne muhice, kakor jih sedaj naprtujeta „Naprejek“ in „Slovenec“ celjskim demokratom, t. j. tistim, ki se na vso moč trudijo zlasti po Štajerskem raztrositi vesti, da smo se že popolnoma prodali klerikalcem. Seveda volitve se bližajo in rdeči brezdomovinci kakor tudi klerikalna kot liberalna gospoda se trudijo, da bi zbegali naše ljudi. Le imajte svoje „špase“, mi stojimo trdnó! Kar delajo naj svoje eksperimente eni kot drugi kakor hočejo, mi jih poznamo in jim povemo, da je njih trud zastoj. Liberalcem pa glede njihovih želj voščimo „Dober tek“ in jim želimo dobro prebavo!

(Proti tihotapcem) je izdelalo finančno ministrstvo nov pravilnik z določbo, da dobi vsak, kdor najde ali zasači tihotapca, vso vrednost vtihotapljenega blaga.

(Po kmetjskih nemirih na Hrvatskem.) Ob zadnjih kmetjskih nemirih, ki so jih povzročili tuji agentje, so privlekli pri Sv. Ivanu-Zelini razjarjeni kmetje k odprtemu grobu neke kmetjske žrtve okrajnega predstojnika Špilarja, ki ga je kmet Tupek ustrelil s puško, ter so ga vrgli v odprti grob. Zapeljani Tupek je bil na smrt obsojen.

(Žrvice svetovne vojne.) Po uradnih podatkih je v naši državi nad 200.000 invalidov in 350.000 rodbin umrlih vojakov.

(Albanci prosijo za mir.) Albanska vlada je poslala našim vojaškim oblastvom ponudbo glede sklenitve miru. Zdi se, da so Albanci vendar spoznali, da jih Italijani hujskajo proti nam zaradi lastnih koristi, dočim je za Albanijo edina prava bodočnost, ako ostane v dobrih odnosih z nami.

(Italijani izvajajo vojno.) Italijani so baje začeli voziti svoje vojaštvo v Albanijo, čeravno so se nedavno odrekli tej deželi. V Drač je prišla cela divizija italijanske vojske. Italijani hočejo s tem ali ustaviti prodiranje naše vojske, ki hoče napraviti v Albaniji red in mir ter koncu večnim napadom na naše meje, ali pa provzročiti nemire v času, ko se naj začno pogajanja med Italijo in Jugoslavijo, da bi na ta način izsilili našo popustljivost glede Primorja in Jadrana.

(Tirolci in Italija.) Tirolci že napravljajo Italiji skrbi. Po južni Tirolski, ki je priklopljena Italiji, se širi nevarno gibanje proti Italiji. Baje je vtihotapljenih iz Avstrije med puntarje že 60.000 pušk.

(Posmrtnine iz Amerike.) Med vojno so v Ameriki zaplenili vse posmrtnine umrlih evropskih naselencev. Samo slovenskega denarja iz posmrtnin je v Washingtonu okrog 15 milijonov kron. Sedaj je izšel ukaz, da se posmrtnine izplačajo dedičem, ako pripadajo Jugoslaviji, Češkoslovaški ali Poljski in tudi žive v teh državah.

(Novi predsednik Francoske republike) je Millerand. Izvoljen je bil z velikansko večino glasov.

Pošiljajte denarne prispevke za strankin sklad!

Pred kratkim smo razposlali na premožnejše strankine pristaše, ki osebno ne delujejo za stranko, okrožnico glede denarnih prispevkov. Dasi ravno se je našemu pozivu odzvalo veliko pristašev, vendar pogrešamo še marsikoga, ki v tej zadevi v gotovostjo nanj računamo. Vsak naš pristaš mora poznati strankine dolžnosti in jih tudi izvrševati! Ker smo vsi kmetje, zato ni prav, če se le nekateri med nami žrtvujejo za skupno naše koristi. Dolžnost nas vseh je vztrajno delo za stranko. Kdor pa ne dela za stranko osebno, tisti jo naj vsaj gmočno podpira! SKS. je edina stranka, ki nima nikakršnih skladov ali fondov, kakor so si jih nakupnicile vse druge stranke z izvoznici in drugimi vladnimi kupčijami.

Uporaba sladkorne pese.

Ker se bližamo spravljanju sladkorne pese, opozarjam kmetovalce z gastopnimi vrsticami na vsestransko njeno uporabo.

1.) Uporaba sladkorne pese za krmljenje živine je močno razširjena. Sladkorna pesa se odlikuje po veliki trpežnosti, ker ne gnije tako rada, kakor krmska pesa. To provzročuje večja množina sladkorja, ki se upira gnilobi. Ker ima sladkorna pesa poleg tega tudi veliko suhe snovi, zato ni dosti vodena in je proti gnilobi bolj odporna.

Krmska pesa vsebuje odstotkov 89.5 vode, 1.3 beljaka, 0.1 toščje, 6.7 sladkorja, 1.0 vlaknin in 1.4 pepela, sladkorna pesa pa 75.0 vode, 1.3 beljaka, 0.1 toščje, 18 do 21.4 sladkorja, 1.5 vlaknin in 0.7 pepela.

Iz tega se razvidi bogastvo sladkorne pese na sladkorju, ki je lahko prebavljiv in se pri pitovni živini hitro pretvori v toščje, vsled česar se živina pri krmljenju s sladkorno peso hitro opita. Sladkorna pesa se mora v to svrhu temeljito skuhati, ker je drugače trda in je prasiči ne žro radi. Priporoča se, da se jo seseka ali zmečka. Krave mlekarice krmlimo z njo tako, da jim jo primešamo med rezanico kar sirovo in na strgalu (ribežnu) zrezano. Prasičem se je sme dajati 5 kg na dan na 100 kg žive teže, kravam ali pitovnim volom pa dnevno po 15 do 20 kg na glavo.

2.) Uporaba sladkorne pese za napravo petijota. Letošnje pomanjkanje sladkorja bo pri napravi petijota — domače pijače — marsikateremu vinogradniku delalo preglavice. Temu se odpomore, ako se opravo sladkorno peso razreže na str-

galu (kar je bolje) ali pa se jo razreže na koščke in zmečka na grozdnem ali sadnem mlinu ter se jo potem v stiskalnici iztisne kakor grozdje. Tropine se spravi v kad in se jih polije z vročo vodo. Nato se stiskajo tako dolgo vedno novi razrezi, dokler ni zadosti sladke tekočine. Sladka pesna tekočina, ki bo imela 15 do 18 odstotkov sladkorja, se pridene vinskih tropinam in se jo pusti tri do pet dni na tropu kipeti. Nato se izlužene vinske tropine iztisnejo in tekočina pusti pokipeti v sodu, kakor po navadi. Ako bi imela pijača duh po pesi, jo je treba očistiti z eponitom. Še boljše je, če se pesnemu soku že poprej z eponitom ali s stolčnim lesnim ogljem odvzame slab duh. Pesne tropine se polijejo nato še z vročo vodo, da se izlužijo, in končno se iztisnejo (izprešajo). Iztisnjene tropine se porabijo lahko za krmo molzne živine ali pitanih prasičev.

3.) Naprava sirupa ali tekočega sladkorja po domačem načinu. Sladkorna pesa se snažno opere in razreže s strgalom na tanke zrezke tako, kakor se zreže repa za okisanje. Ko se potem zrezke iztisnejo v stiskalnici, se dobi sok, kakor za napravo petijota. Isti sok se precedi čez cedilo ali gosto platno (treba je dvakrat do trikrat precediti) in čist, prozoren sok se kuha v loncih na štedilniku, dokler se popolnoma ne zgosti. Voda namreč iz tekočine izhlapi in dobi se gost sirup, ki ni popolnoma čist, ampak rdečkaste barve in diši nekoliko po pesi, sicer pa je dober. Tak sirup si napravljajo revni ljudje na Češkem in ga uporabljajo namesto sladkorja.

Kemično čisti sirup se ne da tako lahko izdelovati. Izobražen kmetovalec, kateri se spozna nekoliko v kemiji, se bo pa vendarle oprijel naprave kemično čistega sirupa. Iztisnjen pesni sok, ki vsebuje veliko kislinskih soli in beljakovin, ki dajejo tekočini neprijeten duh in okus, se segreje na 75° C, da se strdijo v njem tako beljakovine. Da se tudi kisle soli odstranijo, se morata tekočini primešati edeninpol do dva odstotka ugašenega apna, kajti s tem se kisle soli vežejo in postanejo neraztopljene. Jedka ali alkalna reakcija se odvpi z žvepleno kislino, ki se je pridene tekočini toliko, da je ta popolnoma nevtralna, torej ne reagira na lakmusov papir. S pomočjo žveplene kisline se je napravil v tekočini mavec (gips), ki se z večkratnim filtriranjem skozi azbest ali klobučevino ali še hitreje skozi oglje odstrani. Čisti sok, ki se skuha tako, da je pridoben gostemu medu, je čiste vodene barve, brez reakcije, zelo sladek, finega okusa ter ne škoduje zdravju.

V nekaterih pokrajinah izdelujejo iz sladkorne pese tudi špirit.

Fran Malasek na Grmu.

Gospodarstvo.

(Proč z novimi monopoli!) Ministrstvo bi rado raztegnilo na vso državo monopol na sol, petrolej vžigalice in cigaretni papir, toda monopolna uprava ne zmaguje svojih poslov niti v Srbiji ter dosedaj ni mogla predložiti niti računov za lansko leto. Če bi se monopolizirali petrolej, sol in vžigalice, bi prebivalstvo ne dobivalo redno teh potrebnih predmetov, vrhutega pa bi se ti predmeti še znatno podražili. Znano je, da bi monopolna uprava prodajala sol najmanj po 3 krone kilogram, dočim imajo naši trgovci dovolj nakupljene soli na državnih mejah po kroni kilogram. — Odločno smo proti novim monopolom, tudi slovenski poslanci v finančnem odboru so se izrekli proti, tako da zaenkrat ne stopi tozadevni zakon v veljavo.

(Monopol sladkorja.) Finančni odsek je sprejel predlog finančnega ministra o novem davku na sladkor. Država bo sladkor prevzela v monopol in vsled tega tudi prodajo sladkorja po vsej državi, kakor je izvedla prodajo tobaka. Potreba sladkorja znaša v državi na leto 8000 vagonov. V Jugoslaviji se ga pridelale 5000 vagonov v 14 tvornicah. Država bo kupila od teh tvornic sladkor kilogram po 7 dinarjev, ostanek pa v inozemstvu. Ta sladkor se bo v monopolu prodajal po 11 dinarjev.

Nihče ne bo smel prodajati sladkorja dražje. Prodajalci bodo obvezani, da bodo imeli sladkor vedno v zalogi. Na ta način bo dobivalo prebivalstvo sladkor ceneje, kakor dosedaj, država pa bo imela od tega 160 milijonov dinarjev dobička. Ako bo le vse res tako! Sicer pa nima finančni odsek pravice, urejati monopolov, ampak ta pravica pristoja le parlamentu.

(Podražanje sladkorja za uradniške plače.) Finančni minister je zahteval, naj mu finančni odbor dovoli, zvišati novi davek (trošarino) na sladkor še za en zlat dinar (8 kron), tako da bi se sladkor podražil kar za 16 kron pri kilogramu. Ta predlog je bil odklonjen, sprejet pa je bil predlog slovenskih demokratov, naj odkupi država od tovarn ves pridelek sladkorja, a tudi ostalo potrebo sladkorja naj naroča država sama v inozemstvu. Na ta način bi veljal državo sladkor 28 kron. Država bi zaslužila pri kilogramu 12 do 16 kron, a sladkor bi bil še vedno cenejši kot je danes. Država bi pri tem dobila 200 do 250 milijonov dinarjev, kar bi skoraj zadoščalo za poviške plač državnim uslužbencem.

(Carinarstvo) je pri nas tista naprava, ki predstavlja balkanski uradniški sistem in ki daje največ upravičenega gradiva hujšakem proti državnemu edinstvu in proti bratski slogi s Srbi. Zato je nujno potrebno, da dobijo pokrajine odločilno besedo pri carinarstvu.

(Dohodki naše carine.) Naš uvoz leta 1919. je znašal 2 milijardi 982 milijonov 607.000 dinarjev, v prvi polovici leta 1920. pa 1 milijardo 850 milijonov 164.000 kron.

(Cena poštnih vrednotnic.) Izza dne 1. oktobra 1920. bodo veljale: 1.) navadne dopisnice v notranjem prometu 15 par; 2.) odprte dvojnate dopisnice (s plačanim odgovorom v notranjem prometu) 30 par; 3.) uradne dopisnice, 25 komadov, 95 par; 4.) poštna nakaznica in potrdilne nakaznice v plačanim brzojavnim nakaznicam 10 par; 5.) navadne poštna spremnice 20 par; 6.) povzetne poštna spremnice v notranjem ali mednarodnem prometu 40 par; 7.) uradne poštna spremnice, 25 komadov, 1 dinar 90 par; 8.) naročilne liste k poštnim nalogom 10 par; 9.) ovitki k poštnim nalogom 20 par; 10.) carinske deklaracije 10 par; 11.) denarni ovitki 25 par; 12.) predajne knjige: velike 5 dinarjev 50 par, male 4 dinarje 50 par; 13.) prejemalne knjige 3 dinarje 50 par; 14.) brzojavne goliče 5 par; 15.) listice k brzojavkam na obračun 20 par; 16.) sprejemni listi k brzojavkam 10 par; 17.) davčne plačilne liste 15 par.

(Železnice so odgovorne za sprejeto blago). Taka odgovornost se je začela z dnem 15. avgusta t. l. Sedaj torej ni več treba, da bi lastniki prevažanega blaga morali sami skrbeti za spremstvo vlakov.

(Podražitev kruha.) V Ljubljani se je podražil kruh tako, da stane sedaj kilogram belega kruha 14 kron, črnega pa 8 kron. To podraženje kruha nikakor ne odgovarja cenam, ki jih dobivamo kmetje za žito.

(Cene novemu vinu) bodo na vsak način višje kot so bile lani, to pa zato, ker je pridelek zaostal za pričakovanjem in ker je izborne kakovosti, posebno v krajih, kjer se niso

prenaglili s trgatvijo. Stare zaloge vina so skoraj popolnoma pošle. S prodajo je treba počakati, ker se cene še niso ustalile.

(Sladkor iz koruznice.) Neki francoski inženjer proučuje v Srbiji, kako bi se izdeloval sladkor iz koruznih stebel. Dognano je, da ima koruznica toliko sladkornih snovi, kakor sladkorna pesa. Edina zapreka obstoji še v tem, da se sladkor iz koruznice ne kristalizira. Četudi pa se ne bo delal sladkor iz koruznice, vendar se bo moglo iz nje vsekar kuhati žganje.

(Letošnja naša letina) znaša 120.000 vagonov pšenice (od teh se je 15.000 vagonov že izvozilo) in 100.000 vagonov ovs. Pridelek koruze utegne biti prav dober. Tako vsaj zatrjuje finančno ministrstvo s svojimi uradnimi podatki, ki pa so menda prikrojjeni le bolj za — izvoznice.

(Letina v Srbiji.) V Srbiji je bilo letos za polovico manj polja obsejanega kot v predvojni dobi. Vkljub temu pa bobnajo razni izvozniki politiki o bogati letini v Jugoslaviji.

(Zetev) je dala letos na Madžarskem devet milijonov stotov pšenice, štiri in pol milijona stotov rži, štiri in pol milijona stotov ječmena, tri in pol milijona stotov ovs, dvanajst in pol milijona stotov koruze, 21 milijonov stotov krompirja in šest in pol milijona stotov sladkorne pese.

(Letina v Rumuniji.) Rumunija ima letos za izvoz na razpolago 100.000 vagonov ječmena, 60.000 vagonov ovs in 50.000 vagonov koruze lanske letine, dočim je letos koruza vsled suše kaj slabo obrodila.

Obrtnik.

(Pojasnilo.) V zadnji številki „Kmetijskega lista“ ni bilo nobenega članka in tudi nobene novice glede obrtnikov. Naročniki se temu čudijo. Obrtna organizacija je poslala obširen dopis o obrtnem kongresu v Celju in poleg tega tudi več dopisov. Toda uredništvo ni prejelo s pošte ničesar. Vladajo pač čudne razmere pri poštni upravi, še se izgub pisma kar tako na kratko, da se ne poslužimo izraza, kakršen bi bil edino umesten pri tako dragi poštnini. Prav tako so se našla pisma, ki so bila med potjo odprta in nato prepleljena in ki so se seveda tudi s temu primerno zamudo dostavila. Malovič.

(Sovražniki obrtnega stanu.) Obrtni organizaciji za Slovenijo prilajajo iz gorenjskih krajev poročila o nekem zakotnem delovanju proti obrtnemu stanu. Neki temni elementi še vedno poizkušajo zadrževati obrtnike ki se zavzemajo za Obrtno organizacijo skupno s SKS. s tem, da jih vabijo v stare, propadajoče, na smrt obsojene stranke. Obrtniki, zavedajte se, da so taki ljudje vaši sovražniki! Odgovorite jim s tem, da se tesneje oklenete obrtnih društev in Obrtno organizacije za Slovenijo in da z našimi kmetijskimi tovariši že enkrat pomedete, kar je namenjenega za med staro šaro. Proč s sovražniki obrtnega in kmetijskega stanu!

(Dobrodela prireditelj.) Pomočniški odsek Obrtnega društva za Novo mesto je priredil pretečeno nedeljo v prostirih novomeške Narodne čital-

nice v korist onemoglim obrtniškim pomočnikom in za osvoboditev koroških bratov gledališko predstavo, Narodna drama Fr. Meška „Na smrt obsojeni“ je kaj krasno uspela in videti je bilo, da je v mladih močeh mnogo energije, kar obeta obrtnemu stanu še obilo poučnega in zabavnega. Tudi godba je dosegla svoj višek. Udeležba je bila prav velika.

(Tečaj za pouk v cirilici) name-rava prirediti Obrtno društvo za Novo mesto. Člani društva in pomočniškega odseka ter prijatelji obrtnikov, ki se žele udeležiti tečaja, se prosijo, naj izporočijo čim prej Obrtnemu društvu svoje naslove. Pouk bi se vršil v večernih urah.

(Za koroški plebiscit) oziroma za osvoboditev koroških Slovencev izpod tujevega jarma, so nabrali člani Obrtnega društva za Novo mesto in okolice med seboj do sedaj 860 kron, ki so jih oddali Koroškemu odboru v Novem mestu. Živeli naši bratje in njih zmagaj!

(Darilo.) 250 kron namesto venca na krsti g. dr. I. Straška v Novem mestu in g. M. Pirnat (Novi Vrbas) je podaril onemoglemu obrtniku v Žabji vasi pri Novem mestu načelnik Obrtno organizacije za Slovenijo, Obrtniki, posnemajte ga!

(Poziv obrtnikom.) Obrtniki, ne odlašajte, ampak snujete Obrtno društvo! Navodila in nasvete dajeta Obrtno društvo za Novo mesto in Obrtna organizacija za Slovenijo v Novem mestu. Čas je zlato!

Pridobivajte nove naročnike našemu glasilu!

Suhe gobe, laneno seme, kumno in vse druge deželne pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Mlinska sita po zelo nizkih cenah nudi **J. Dolinar,** Smlednik-Medvode.

Kdor potrebuje

železo, različno orodje in okovje, cement, traverze, pločevine in sploh železnino, naj se obrne zaupno na trdko

Zalta & Žilič trgovina na drobno in debelo v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 10 (Marije Terezije cesta).

Vabiva na ogled.

LES. Kupijo se bukovi, hrastovi in smrekovi hlodi za žago. Ponudbe na naslov: **Ivan Siška** Ljubljana, Metelkova ulica št. 4.

Vinske sode polovnjake ima na prodaj **Ivan Mirmolja** v Pesnici pri Mariboru.

Koncesionirani
zobni atelije
Filipa Ogriča
v Novem mestu poleg ženske bolnišnice (vila dr. Straška)
postuje ob delavnikih od 9. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Šivalni stroji za obrtno in rodbinsko rabo so dospeli. Dobe se tudi posamezni deli, igle, olje za stroje, potrebščine za šivilje, čevljarje in krojače i. dr. **JOSIP PETELINC** v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 7.

Alojzij Vodnik 500 nagrobnih spomenikov vedno v zalogi, dalje 15 vrst marmorja za pohištvene oprave, rodbinske grobnice, mavzoleji, umetniški portreti iz marmorja, razna cerkvena dela, mlinski kamni i. t. d.
Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani
Tel. int. 230 Dunajska cesta št. 35 Brzojavke: „Stroj“
izdelujejo stroje za lesno industrijo, kakor jarmenike, krožne in tračne žage, stružnice, freze, specialne stroje za fabrikoacijo sodov, upognjenega pohištva in lesenih cvekov, Francisove in Peltonove turbine in vodna kolesa vsake velikosti.
Naprave za mline in žage.
Projektiranje in izpeljava tovarn za lesno industrijo in električnih central.
Katalog na zahtevo.

*** Električna razsvetljava! ***
Popolne napeljave v mestih in pokrajinah. Kompletne naprave građi in vsakovrstne instalacije izdeluje po najmodernejših principih in po najkulantnejših pogojih
tvrdka „Svetla“
Centrala: LJUBLJANA, Mestni trg 25.
Podružnica: ZAGREB, Frankopanska ul. 2.
Ponudbe in pojasnila so na željo vsak čas brezplačno na razpolago.

Poljedelski stroji.
Mlatilnice za ročni in vratilni pogon, vratila, čistilnike, slamo-reznice za pogon z roko in silo, sadne in vinske stiskalnice, sadne mline, brzojarilnike, bakrene (kufrene) kotle za žganjekuho in druge stroje
ima vedno v veliki izbiri v zalogi lastnica po umrlem soprogu
Franco Hittija v Ljubljani, Sv. Martina c. 2.
Edina zaloga poljedelskih strojev
Ivornice Umrah & Komp.

Pnevmatike za avto in kolesa v vseh dimenzijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potrebščine priporoča po najnižjih cenah
M. Kuštrin, Ljubljana, Dunajska cesta št. 20; telefon št. 470. Podružnica: Maribor, Jurčičeva ulica št. 9.

Več gozdarskih voz za prevažanje lesa iz gozda, kakor tudi **volovske vprege** kupi „Impex“, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 2.
Podružnice: v Splitu, Trstu, Sarajevu, Celovcu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; ekspozitura v Ptuj.
Delniška glavnica 50.000.000 kron, rezervni zakladi skupno okrog 45.000.000 kron, oziroma glavnica z rezervami okrog 95.000.000 kron. — Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana.
Sprejema vloge na knjižico in tekoči račun Telefon št. 261. Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.